

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
(НУ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»)

Н А К А З

07 квітня 2026 р. Запоріжжя

№ 56-А

Про затвердження інструкцій
з охорони праці в НУ «Запорізька політехніка»

На виконання вимог «Положення про розробку інструкцій з охорони праці» затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 29 січня 1998 року № 9, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 7 квітня 1998 року за № 226/2666, «Положення про організацію роботи з ОП та БЖД учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти», затвердженого наказом МОНУ від 26.12.2017 р., № 1669, Положення № 5-ОП «Про розробку інструкцій з охорони праці НУ «Запорізька політехніка» затвердженого наказом ректора від 29.07.24 р., № 142-А.,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити інструкції з охорони праці:

1.1 Відділ аспірантури

- Інструкція з охорони праці № 670 - ОП для співробітників відділу аспірантури;
- Інструкція з охорони праці № 671-ОП для користувачів персональних ЕОМ відділу аспірантури.

2. Начальнику ІОЦ Андрію САВЧУКУ розмістити цей наказ в розділі «Охорона праці»

3. Контроль за виконанням цього наказу покладаю на проректора з АГР Миколу ЧЕЧЕЛЯ.

Ректор

Віктор ГРЕШТА

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з АГР

Микола ЧЕЧЕЛЬ

_____ 2026р.

Начальник юридичного відділу

Максим ДЕСЕВ

_____ 2026р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 670
ДЛЯ СПІВРОБІТНИКІВ
Відділу аспірантури

м. ЗАПОРІЖЖЯ

2026р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ректора

НУ «Запорізька політехніка»

від «07» квітня 2026р. № 56-А

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 670
ДЛЯ СПІВРОБІТНИКІВ

Відділу аспірантури

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1 Дана інструкція встановлює загальні вимоги охорони праці для співробітників відділу аспірантури. Спеціальні вимоги охорони праці для співробітників відділу аспірантури, де в ньому є необхідність, а також для окремих робіт приведені в призначених для них інструкціях.
- 1.2 Вимоги даної інструкції обов'язкові для співробітників відділу аспірантури.
- 1.3 Невиконання вимог інструкції розглядається як порушення виробничої дисципліни і правил внутрішнього розпорядку для працівників НУ «Запорізька політехніка», за що винні співробітники притягуються до дисциплінарної, адміністративної і матеріальної відповідальності у відповідності із законодавством України.
- 1.4 Вимоги до співробітників відділу аспірантури:
  - до роботи допускаються чоловіки та жінки, які мають відповідну вищу освіту;
  - на робочому місці працівник проходить **первинний** інструктаж і проходить навчання з охорони праці у відповідності до « Положення про навчання з питань охорони праці», що діє в університет;
  - **повторний** інструктаж з охорони праці на робочому місці працівник повинен проходити не рідше 1 раз в 6 місяців;
  - періодичні медичні огляди проходять працівники, які працюють безпосередньо під дією шкідливих та небезпечних приладів чи речовин – у відповідності до Порядку організації та проведення обов'язкових медичних оглядів працівників певних категорій», затвердженого наказом Міністра охорони здоров'я України від 08.09.2025р., №1393.

Крім того, при необхідності, з співробітниками проводяться інструктажі:

- **первинний** проводиться з співробітником до початку роботи безпосередньо на робочому місці.

- **позаплановий** - за розпорядженням або наказом служби ЦЗ, П, ТБ, ОП та ВО;

- **цільовий** – коли виконуються роботи, безпосередньо не пов'язані з обов'язками за спеціальністю (професією).

Первинний, повторний, позаплановий та цільовий інструктажі з співробітниками проводить завідувач відділу аспірантури. Результати проведеного інструктажу записуються в «Журналі реєстрації інструктажів з охорони праці на робочому місці для працівників».

Забороняється:

- допускати на робоче місце особу, яка не має відношення до роботи;
- залишати без нагляду включене обладнання, електричні прилади, побутові електронагрівальні прилади;
- ремонтувати електрообладнання, електричні прилади, електромережі;
- знаходитися на роботі і виконувати будь - яку роботу в нетверезому стані.

1.5 Завідувач відділу аспірантури зобов'язаний :

- ознайомити співробітника з посадовими обов'язками .
- показати йому робоче місце.

1.6 Співробітник зобов'язаний:

- виконувати правила внутрішнього розпорядку для співробітника НУ «Запорізька політехніка»;
- виконувати тільки ту роботу, яку доручає йому завідувач відділу та передбачена посадовою інструкцією;
- про кожний нещасний випадок (травма виробнича, аварія) потерпілий або свідок повинні негайно повідомити завідувача, а потім – службу ЦЗ, П, ТБ, ОП та ВО, зберегти для розслідування обстановку на місці нещасного випадку, якщо це не загрожує життю та здоров'ю оточуючих людей і не призведе до аварії;
- бути надзвичайно уважним при пересуванні як в межах університету, так і за його межами.
- піклуватися про власну безпеку, пам'ятати про особисту відповідальність за дотримання правил охорони праці;
- особи, що не виконують вимоги даної інструкції, несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства і правил внутрішнього розпорядку.

II. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1 При відкритті приміщення перевірити справність замків та охоронної сигналізації (якщо приміщення нею обладнано).

2.2 Підготувати робоче місце до роботи, провітрити приміщення.

2.3 Перевірити:

- роботу штучного освітлення (настільну лампу, підвісні та настінні світильники) шляхом включення вимикачів;
- відсутність видимих пошкоджень заземлення наявного обладнання;
- наявність первинних засобів пожежогасіння.

2.4 Про всі виявлені недоліки повідомити завідувача відділу аспірантури.

III. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1 Постійно підтримувати своє робоче місце в належному стані і чистоті.

3.2 Будь - яку роботу виконувати з підвищеною увагою і обережністю, чим попередити (зменшити) вірогідність нещасного випадку.

3.3 Співробітник при виявленні несправностей в обладнанні, системах водопостачання, каналізації, опалення, вентиляції кондиціонування повинен повідомити кваліфікованим фахівцям, які мають дозвіл на виконання відповідних робіт. Чергова служба НУ « Запорізька політехніка » за тел. 2-04 - черговий електрик та т. 2-94 - черговий сантехник;

3.4 Забороняється:

- зберігати та пити воду чи інші напої із посуду, чистота якого викликає сумнів або призначення яких ви не знаєте;
- працювати без належного освітлення робочого місця;
- залишати без нагляду обладнання, що працює;
- вмикати та вимикати обладнання, роботу на якому не доручено;
- користуватися в робочих приміщеннях побутовим приладом та електронагрівальними приладами з відкритими нагрівальними елементами.

Співробітники повинні:

- зберігати чистоту в приміщеннях;
- знати місце знаходження аптечки;
- вміти надати першу медичну допомогу при травмах (обробка рани, перев'язування, зупинка кровотечі, накладання пов'язок при переломах та вивихах).

3.5 Припинити роботу, відключити обладнання від електромережі і довести до відома завідувача у випадках:

- відчуття дії електричного струму при доторканні до металевих частин обладнання (трубопровід);
- припинення подачі електроенергії, виникнення запах диму тощо;
- нагріванні електроприладів, електроапаратури вище норми (наявність характерного запаху перегріву).

3.6 В разі, коли працівники залучають до роботи з переміщення меблів чи інвентарю (або керують такими роботами), їм необхідно:

- зняти з поверхні предмети, які можуть впасти при переміщенні;
- не допускати до виконання цих робіт, які не мають права піднімати вагу;
- дотримуватися допустимих норм підняття ваги.

IV. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1 Відключити всі електроспоживачі.

4.2.Привести в порядок робоче місце.

4.3 Перевірити закриття вікон, квартирки, водопровідних кранів, відключити вентиляцію та освітлення.

4.4 Закрити приміщення і при необхідності здати його під охорону.

4.5 В разі виявлення недоліків повідомити про них завідувача.

V. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5. При виникненні аварійної ситуації, нещасного випадку, пожежі тощо співробітник зобов'язаний повідомити завідувача і діяти відповідно ситуації, що склалася, не піддаватися паніці:

- при аварії водопроводу, системи опалення, електропостачання необхідно при можливості їх відключити, викликати робітника ремонтної служби університету за телефонами: 3-37, 3-10, 3-57, 2-94, 2-04, застосувати всі можливі заходи для усунення аварії, заходи для збереження матеріальних цінностей;

- при наявності напруги на радіаторах, трубах, різній апаратурі тощо необхідно негайно припинити роботу і довести до завідувача і головного енергетика за телефоном - 3-57.

- при наявності ознак горіння (дим, запах гарі) знайти місце загорання і застосувати заходи з ліквідації джерела. В разі виникнення пожежі негайно:

- повідомити завідувача, чергову службу університету за тел. 3-10 і діяти згідно Загальнооб'єктової інструкції 1- ПБ з пожежної безпеки в НУ «Запорізька політехніка» та інструкції №15- ПБ «Про заходи з пожежної безпеки у службових приміщеннях НУ «Запорізька політехніка».

- вжити заходи до евакуації людей, за телефонувати за наступними номерами 9-101, 3-10;

- у разі нещасного випадку постраждалому надати першу медичну допомогу, при необхідності викликати швидку медичну допомогу;

- повідомити про нещасний випадок завідувача відділу та службу ЦЗ, П, ТБ, ОП та ВО.

Завідувач відділу аспірантури

Наталія ШИРОКОБОКОВА

ПОГОДЖЕНО:

Провідний інженер з ОП

Тетяна УДОВЕНКО

Начальник юридичного відділу

Максим ДЄЄВ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 671
ДЛЯ КОРИСТУВАЧІВ ПЕРСОНАЛЬНИХ ЕОМ
Відділу аспірантури

м. ЗАПОРІЖЖЯ

2026р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ ректора
НУ «Запорізька політехніка»
«04» квітня 2026р., № 56-А

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 671
ДЛЯ КОРИСТУВАЧІВ ПЕРСОНАЛЬНИХ ЕОМ
Відділу аспірантури

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Інструкцією розроблено відповідно до Методичних рекомендацій Київського НДІ гігієни праці і профзахворювань для створення сприятливих умов праці користувачів ЕОМ, що працюють із дисплеями, а також Правил охорони праці при експлуатації електронно-обчислювальних машин. Вимоги цієї інструкції поширюються на всі комп'ютерні класи і робочі місця, обладнані персональним ЕОМ в університеті.

1.2. Особи, що працюють у якості користувачів ПЕОМ, крім цієї інструкції, повинні знати:

а) інструкцію з протипожежної безпеки;
б) правила особистої гігієни;
в) правила надання першої (медичної) допомоги тим хто постраждав від нещасного випадку (у тому числі і при ураженні електричним струмом).

1.3. До самостійної роботи в якості користувача ПЕОМ допускаються особи, що пройшли інструктаж з охорони праці. Інструктаж проводить безпосередньо начальник відділу кадрів. Інструктаж завершується перевіркою знань усним опитуванням, а також перевіркою набутих навичок безпечних прийомів праці.

1.4. Про проведення інструктажу і допуск до роботи особа, що проводила інструктаж, робить записи в журналі. При цьому обов'язковий підпис особи, яка інструктується, і того, хто інструктує. Журнали інструктажів повинні бути пронумеровані, прошнуровані і скріплені печаткою.

1.5. Користувачі ПЕОМ повинні мати 1 групу з електробезпеки, а також знання і навички надання першої допомога при ураженні електричним струмом. Користувачам заборонене самостійно розкривати блоки ПЕОМ.

1.6. При роботі на ПЕОМ можуть виникнути такі небезпечні і шкідливі виробничі умови:

- небезпечні значення напруги, що живить електроприлади, замикання як може відбутися через тіло людини у випадку дотику до відкритих струмопровідних частин, або електроустаткування й електродротів із ушкодженою ізоляцією;

- статична електрика на конструктивних елементах пристроїв ПЕОМ; перенапруження зору при роботі з екранними пристроями (дисплей), особливо при нераціональному розташуванні екрана відносно очей і

ненормальної освітленості робочих поверхонь у зоні відеотерміналів (ВДТ); наявність позитивних іонів, що виникають внаслідок іонізації повітря елементами високовольтної схеми блоку живлення відеотермінала; - рентгенівське, радіочастотне, інфрачервоне випромінювання.

1.7 Безпека користувача при експлуатації пристроїв ПЕОМ і зниження рівня впливу несприятливих умов де струмопровідних частин;

А) захистом від можливого дотику до струмопровідних частин;

Б) застосуванням заземлення пристроїв ПЕОМ;

В) раціональним розташуванням відеомоніторів відносно джерел освітленості (як штучних, так і природних);

Г) провітрюванням приміщень і щоденного вологого прибирання приміщень;

Д) навчанням працівника правилам безпечної роботи з відеотерміналом ПЕОМ;

Е) неухильним дотриманням заходів безпеки, викладених у наступних пунктах цієї інструкції.

1.8. Приміщення з ПЕОМ повинні мати сонцезахисні пристрої для зниження перепадів яскравостей між природним світлом і екранами моніторів. Всі оздоблювальні матеріали приміщень повинні бути матовими /напівматовими/.

1.9. Робоче місце користувача ПЕОМ повинно бути обладнане з урахуванням вимог ДСТУ 8604:2015 "Робоче місце при виконанні робіт у положенні сидячи. Загальні ергономічні вимоги":

А) конструкція робочих меблів повинна забезпечувати можливість індивідуального регулювання відповідно до росту працівника і створювати зручну позу;

Б) часто використовувані предмети праці й органи керування повинні знаходитися в оптимальній робочій зоні;

В) під стільницею робочого столу повинен бути вільний простір для ніг із розмірами по висоті не менше 600 мм, по ширині - 500 мм, по глибині - 650 мм;

Г) на поверхні робочого столу для документів рекомендується мати спеціальну підставку, відстань якої від очей повинна бути аналогічною відстані від очей до клавіатури, що дозволяє знижувати зорову втому; д/ поверхня сидіння і спинки повинні бути напівм'якими із покриттям, що не ковзає, не електризується і добре пропускає повітря.

1.10. Монітори ПЕОМ повинні розташовуватись на відстані не менше 1 м від стін і не менш 1.5 між собою. Забороняється розташування моніторів екранами один до другого.

1.11. На одного працюючого з ПЕОМ повинно припадати не менше 6,0 кв. м. площі і не менше 19,5 куб м. об'єму робочого приміщення.

1.12. Система освітлення може бути загального або локального переважно відбитого або розсіяного світлорозподілу. Розташування джерел світла повинне виключати попадання в очі прямого світла.

1.13. Електропостачання повинно здійснюватись через окреме розведення й окремих контур робочого заземлення. Електророзетки і вилки повинні бути тільки трьох контактні.

1.14. Забороняється експлуатація ПЕОМ без заземлення і при наявності вологи на елементах устаткування.

1.15. Користувач ПЕОМ зобов'язаний:

а) виконувати тільки доручення керівника роботи;

б) виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку підрозділу і повсякденні вказівки керівника робіт;

в) пам'ятати про особисту відповідальність за дотримання правил охорони праці і безпеки співробітників;

г) помітивши порушення інструкції іншими робітниками або небезпеку для навколишнього середовища, не залишатися байдужими, попередити

робітника і повідомити свого керівника про необхідність дотримання вимог, що забезпечують безпеку робіт;

д) протягом усього робочого часу утримувати в порядку робоче місце, не захарашувати його і проходи до нього;

ж) знати місце розташування засобів пожежогашіння на робочому місці і знати користуватись ними, знати місця збереження медикаментів.

1.16. Користувачу ПЕОМ забороняється:

а) виконувати розпорядження адміністрації, якщо воно суперечить правилам охорони праці і може призвести до нещасного випадку;

б) вмикати і вимикати (крім аварійних випадків) устаткування і механізми, робота на яких не доручена;

в) відволікатися сторонніми справами і розмовами, відволікаючи інших;

г) працювати на несправному устаткуванні;

д) торкатися частин механізмів, що перебувають у русі, торкатися до струмопровідних частин, електричних дротів (навіть ізольованих), кабелів, клем, наступати на лежачі на підлозі переносні дроти.

1.17. За невиконання вимог, що містяться в цій інструкції, винні залучаються до адміністративної, дисциплінарної відповідальності у встановленому законодавством порядку в залежності від характеру порушень і їхніх наслідків.

II. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Оглянути робоче місце. Упорядкувати робоче місце, переконавшись, що на робочому місці відсутні сторонні предмети, всі пристрої і блоки ПЕОМ під'єднанні до системного блоку за допомогою роз'ємів кабелів відповідно до монтажної схеми.

2.2. Перевірити:

- справність роз'ємів кабелів, електроживлення і блоків пристроїв;
- відсутність зламів і ушкоджень ізоляції дротів, розеток, вилок;
- відсутність відкритих струмоведучих частин в пристроях ПЕОМ
- відсутність вологи на елементах у всіх пристроях

2.3. Підготувати робоче місце для роботи з пристроями типу "Дисплей":

- розташувати крісло так, щоб відстань до екрана була 400 - 800 мм;
- вжити заходів, щоб при нормальній освітленості робочого місця пряме світло не падало на екрани приладів;

- після вмикання дисплея відрегулювати яскравість і контрастність монітора; мерехтіння екрана не допускається;

при наявності відблисків на екрані монітора змінити місце його розташування, або засіб освітлення приміщення.

2.4. Протерти злегка зволоженою серветкою (із бязі або марлі), клавіатуру (для зниження рівня статичної електрики), зовнішньої поверхні екрана дисплея.

III. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1. Перед вмиканням штепсельної вилки кабелю електроживлення в розетку 220 V переконатися в тому, що всі вимикачі мережі на всіх пристроях ПЕОМ знаходяться в положенні "виключено", а корпуси пристроїв заземлені (занулені).

3.2. Після підключення пристроїв ПЕОМ до електромережі встановити яскравість і фокус зображення на екран ручками регулювання відповідно до особливостей свого зору.

3.3. Забороняється залишати своє робоче місце без відсутності керівника робіт.

3.4. Забороняється залишати ПЕОМ під напругою без нагляду, за винятком працюючого в автоматичному режимі устаткування.

3.5. Забороняється від'єднання / приєднання / будь-яких пристроїв і кабелів ПЕОМ увімкнутому в електромережу комп'ютері.

3.6. Подавати напругу на пристрої й окремі блоки ПЕОМ тільки після ретельної перевірки надійності кріплення провідників заземлення (занулення), справності кабелів і роз'ємів в мережі електроживлення.

3.7. Вимкнути ВТ (відеотермінал) і повідомити про несправність, якщо при його ввімкненні на екрані ВТ не з'являється ніяка інформація (екран порожній), або в центрі екрана висвічується яскрава біла смуга.

3.8. При виявленні запаху гару в пристроях ПЕОМ негайно вимкнути апаратуру, у друге не включати і звернутися до фахівця з технічного обслуговування ПЕОМ.

3.9. Режим праці і відпочинку користувачів, безпосередньо працюючих із ВТ, повинен залежати від характеру виконуваної роботи: при введенні даних, редагуванні програм, читанні інформації з екрану, безупинна тривалість роботи з ВТ не повинна перевищувати 4 години при 8-годинному робочому дні. Щогодини необхідно проводити перерву на 5-10 хвилин, а через 2 години - на 15 хвилин.

3.10. Кількість мікропауз /тривалістю до 1 хвилини/ регулюється індивідуально.

3.11. Кількість оброблюваних символів в (або знаків на ВТ) не повинна перевищувати 30 тисяч за 4 години роботи.

3.12. Форми й зміст перерв можуть бути різні: виконання альтернативної допоміжної роботи, проведення гімнастики для очей, загальної гімнастики, тощо.

IV. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Встановити у положення "виключено" всі вимикачі пристроїв, з якими ви працювали.

4.2. Зробити вологе прибирання робочого місця. Витирання пилуки з апаратури роботи при вимкненому електроживленні.

4.3. Про всі несправності, виявлені під час роботи і про вжиті заходи що до їх усунення, доповісти керівнику робіт.

4.4. Виключити загальний вимикач електроживлення всіх робочих місць.

4.5. Виключити світло на робочому місці й у приміщенні.

V. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. При виявленні запаху гару в пристроях ПЕОМ припинити роботу, вимкнути апаратуру, повторно не вмикати і звернутися до фахівця з технічного обслуговування ПЕОМ.

5.2. Покинути небезпечну зону і вжити заходи щодо попередження подальшого розвитку аварії (вимкнути електроенергію шляхом вимикання загального рубильника, або пакетного вимикача на електрощиті приміщення, а у випадку пожежі - і приточно - витяжну вентиляцію).

5.3. У випадку пожежі телефонувати 3-10,9-101.

5.4. При нещасному випадку очевидець, співробітник, що виявив факт травмування, або сам постраждалий зобов'язаний сповістити про це безпосередньо керівника робіт і вжити заходи щодо надання першої медичної допомоги постраждалим. Необхідно також зберегти до прибуття комісії з розслідування обстановку, що була на момент травмування, якщо це не загрожує життю, або здоров'ю інших людей і не призведе до більш тяжких наслідків.

5.5 При нещасних випадках надати таку долікарську допомогу постраждалим:

при ураженні електричним струмом, якщо постраждалий дихає повільно і судорожно, або у нього відсутні ознаки життя (не прослуховується дихання, немає пульсу, розширені зіниці очей);

робіть штучне дихання "рот в рот" і непрямий масаж серця (при цьому необхідно організувати виклик швидкої допомоги) при пораненні накладіть стерильну пов'язку; при кровотечі рану закрийте стерильною пов'язкою і тримайте у такому стані 3-5 хвилин. Якщо кровотеча припинилася, пов'язку закріпіть бинтом; при переломах, ударах, вивихах і розтягуваннях забезпечте спокійне і зручне положення ушкодженої частини тіла. У всіх випадках після надання першої допомоги при необхідності викликати невідкладну медичну допомогу за телефоном 9-103.

Завідувач відділу аспірантури

Наталія ШИРОКОБОКОВА

ПОГОДЖЕНО:

Провідний інженер з ОП

Тетяна УДОВЕНКО

Начальник юридичного відділу

Максим ДЄЄВ